

Maria Gonzalez Gorosarri

«Ez dakizu zer ikusten zabiltzan, edo albistegiak edo ‘Euskadi Directo’»

Mallabian bizi den kazetari durangarrak (1978) tesia argitaratu berri du: *Albisteen kalitatea: Euskadi Irratia, ETB1 eta Euskaldunon Egunkaria / Berria (Research on Basque Media's News Quality)*. Besteak beste euskarazko hedabideetako albisteen kalitatea erdarazkoena baino okerragoa ez dela erakutsi du.

ONINTZA IRURETA AZKUNE

Argazkiak: Argia

GONZALEZ GOROSARRIREN asmoa albisteen kalitatea neurtzeko metodologia sortzea izan da, gero metodo hori euskarazko hedabideetan, eta baita gainerakoetan ere, aplikatu ahal izateko. Horrezaz gain bi ikerketa lerro landu ditu Txema Ramirez de la Pisciñak zuzendutako tesian: bata, sorreratik 2008ra euskarazko hedabideetan albisteen kalitateak zer norabide hartu duen, eta bi, 2008ko hainbat albiste hartu eta euskarazko eta erdarazko hedabideetan alderatu ditu.

Euskarazko hiru hedabideetan administrazioak protagonismo handia hartu duela diozu. Zer esan nahi du horrek?

Albisteko protagonista nor den jakiteko lau talde bereizi ditut. Bat: administrazioa deitutakoa, alegia, alderdi politiko guztiak, azken batean estatu egiturarekin bat datorren kontzeptua. Bi: gizarte eragile profesionalak, hots, komunikazio kabineteak eta profesionalki eratuta dauden eragileak, hala nola, sindikatuak, kirol taldeak... Hiru: gizarte eragile autonomoak –langileen asanbladak, gizarte mugimenduak... gizarte lan lanean dihardutenak–. Lau: protagonista identifikatuta ez daukaten albisteak.

Administrazioa gero eta indar gehiago hartzen ari da, baina bera-

“Estatu Batuetatik datorren albiste uholdearen aurkako kontzientziarik ez daukagu”.

gaz batera, protagonista identifikaturik ez daukaten albisteak areagotzen ari dira. Adibidez, istripuak eta hondamendi naturalak. Batez ere gizarte eragile autonomoak dira lekua galdu dutenak, baina egia da, adibidez, *Berriak* protagonista horiei heldu diela. Hedabide publikoetan ez da hala gertatu.

Politika gaiak murrizten doaz, eta gizarte gaiak indar hartzen.

Titularretan eta hedabideetako lehen orrietan, Gizarte sailak gero eta tarte handiagoa hartu du.

Gizarte sailaren tamaina handitu duten albisteak ordea, ez dira gizartean eragiteko albisteak, eta ez dira gizarte mugimenduen sortutakoak. Albiste estatikoak dira, arinak: ezbeharrak, hondamendi naturalak, ikuskizunak, irudiaren bidez sartzen direnak... ez dira albisteak... ez daukate albiste edukirik. Ez dakizu zer ikusten zabiltzan, edo albistegiak edo *Euskadi Directo*. Hedabide idatzietara ere joera hori heltzen ari da. Ezbeharrek leku handia daukate, batez ere irudia badaukate.

Istripua adibidez.

Eibarko autopistan kamioia zubitik eskegita, adibidez.

Berri hornitzaileekiko mendekotasunak ere gora egin du aztertutako hiru hedabideetan.

Albistegintzak bi prozesu dauzka: hautaketa eta hautatuko albistea garatzea. Gero eta kalitate handiagoko albisteak hartzen dira. Jakina, munduko edozein puntatan gertatutako edozeren berri eduki dezakegu. Baina, kontua da gero albiste hori garatzeko esku hartzerik ez daukagula.

Ez daukagu informazio hori kontrolatzen duten albiste iturriak, adierazpenak, aitzindariak... Mendekotasunak hori adierazten digu, ez dakit non gertatutako albistea ematen dizu, baina hark emango dizu zuk emango duzun informazio guztia, ez daukazu sakontzeko aukerarik. Mendekotasun hori areagotuz joan den bitartean euskarazko hedabideek albisteak sortzeko gaitasuna galdu dute.

Kazetaritza lasterraren eredia aipatu duzu.

Azaldutakoaren ondorioz sortu den kazetaritza eredia da: kanpotik –berri agentziak edo komunikazio kabineteak– datorren albistea, eurek emandako informazioa, birmoldatu eta atera. Lan eredu horretan gero eta zailtasun handiagoak daude Euskal Herrian eta euskal edukiekin hornitutako albisteak sortzeko.

Adibide bat eman al zenezake?

Dominique Strauss-Kahn, DSK kasua. Begira nor den protagonista,

“Gizarte sailaren tamaina handitu da, baina albisteak ez dira gizarte eragitekoak, eta ez dira gizarte mugimenduek sortutakoak”.

non gertatu den, zein momentutan –gauetz, hegazkina hartzeko zegoela–, eta hurrengo egunean hiru hedabidek horren berri eman zuten. Baina gero, bestelako ikuspegiak emateko aukerarik, haren aurrekariak topatzeko biderik ez da egon. Berari ateratako argazkiak edo telebista edo irrati kortekak

“DSK kasuan salduta zaude. Maskarada berriz, ustez, gure esparrua litzateke, baina ez dugu horretan eragiten”

beste batek bidali dizkio kazetariari. Maskarada baino inpakto handiagoko albistea da, baina Maskaradan garatzeko askoz ere baliabide handiagoak daukazu eta independente egiten zaituzten baliabideak kudeatu ditzakezu. DSK kasuan salduta zaude. Euskal Herriko erdarazko hedabideek euskarazkoek besteko informazioa daukate DSKri buruz, ez guk baino gehia-

go. Maskarada berriz, ustez, gure esparrua litzateke eta ez dugu horretan eragiten.

Gure komunitatean eragiteko gaitasuna galdu dugu...

Estatuekiko, Espainia eta Frantziarekiko, distantzia mantentzen dugu, horren kontzientzia bagarelako, baina Estatu Batuetatik datorren albiste uholdearen aurkako kontzientziarik ez daukagu. Nazioarteko albisteen kopurua gero eta handiagoa da, eta pentsa daiteke mundu osokoak direla, baina ez, Estatu Batue-

tako albisteak dira edo Estatu Batuetako berri agentziek zabaldutakoak. Adibidez, titularretan edo lehen orrian, 2008an, *Berriak* Espainiako Gobernuaren albiste bakoitzeko Estatu Batuetako Gobernuaren bost albiste sartzen zituen.

Hedabideak gizartearekiko atxikimendua galtzen doazela diozu.

Hedabide horiek sorreran jarritako helburuekiko distantzia zabalduz doa, horrekiko kontzientziarik ez dagoelako, edo baliabiderik ez dagoelako. Kontzientzia izan den garaietan bestelako kazetaritza bat gauzatu da. Urteak aurrera egin ahala erlaxatu egin da kontzientzia. Kazetaritza, azken finean, boterearen iragazkia da eta hori barik botereak (berri agentziak) publizitate hutsa zabaltzen du. Iragazki horretan eragin behar da. ■

<http://hanetahemen.blogspot.com> blogean aurkituko dituzu Bea Sallaberryren hausnarketak eta kontakizunak.

Babeslea: IVAP

“IVAPen misioa da Euskadiko Herri Administrazioetako pertsonak eta antolakuntza hobetzea, administrazio eraginkorragoa, efizienteagoa eta elebiduna lortzeko asmoarekin, eta zerbitzu publikoko zenbait balio komun oinarri hartuta. Horretarako, honako hauek egingo ditu:

- Euskadiko Herri Administrazioen zerbitzura dauden langileei etengabeko prestakuntza eman eta langileak hautatu.
- Euskararen erabilera administrazioan normalizatu dadin sustatu.
- Itzulpen ofizialak eta lege- eta administrazio-arlako euskarazko terminologia.
- Hizkuntzari, legegari eta antolamenduari buruzko aholkularitza, eta antolaketa eta kudeaketaren inguruko ikerkuntza.”

